તમારા પૈસાનો, ધર્મનો અને આરોગ્યતાનો બચાવ કરવો હોય તો જરૂર ખરીદ કરો.

ચહાદેવીની ચડાઇ

યાને

જમાનાનો જુલમ.

સંગ્રહ કરી છપાવનાર,

બુકસેલર જદુલાલ નારણદાસ.

ઠે સ્વામીનારાયણના મંદીર પાસે (દુકાન)

અમદાવાદી બજાર ગાંધી પોળ (ઘર)

નડીઆદ.

સંવત ૧૯૭૯. સન ૧૯૨૩.

આવૃત્તિ ૨ જી. પ્રત [illegible]૦૦૦.

કીંમત એક આનો

જાહેર સૂચના.

હમારાં દરેક પુસ્તકોનો વેપારી ભાવ બેહદ સસ્તો અને શરતો ઉદાર હોવાથી હમારા ખાસ એજન્ટો માસીક

રૂપીઆ બસોનો નફો

ટુંકી મુદતમાં ઘણી મહેલાઇથી મેળવે છે.

જવાબ માટે રીપલાઈ કાર્ડ લખવું

તૈયાર છે

સોળ વરસની સતિ અને નવ વરસનો પતિ—

ભાગ ૧–૨ ભેગા }
ભાગ ૨–૩ ભેગા } છુટક કીંમત એક આનો.

નગ ૧૦૦ ના રૂ ૨–૮–૦.

વેચનાર,

બુકસેલર જાદુલાલ નારણદાસ
ઠે. સ્વામીનારાયણના મંદીર પાસે,
મુ. નડીઆદ.

શ્રી લક્ષ્મીવિજય પ્રીં પ્રેસ (બ્રાન્ચ) રતનપોળ નગરશેઠ મારકીટમા
દેસાઇ રાયચંદ છગનલાલે છાપી—અમદાવાદ.

ભેદી લગ્ન.

ચીન તણી ચાલાક કુમારી, આવી હિંદુસ્તાન વિષે,
અમલ ચલાવ્યો સર્વ દેશમાં, સત્તા પણ ઘરઘર વિષે. ૧

યુરોપના માનીતા મીસ્ટર, બિસ્કુટ ભાઈ જે બહાદુર,
ભભકો ભારી કરી અહીં આવ્યા, ફુટતાં પ્રેમ તણાં અંકુર. ૨

ચાહ દેવીથી કરી સગાઈ, ગોર બન્યા હોટલવાળા,
ગ્રાહક સઘળા થઈ જાનૈયા, લગ્ન તણા કીધા ચાળા. ૩

હરખે બાંધ્યો હોટલ પતિએ, ફેન્સી મંડપ હોટલનો,
ઘાટી સોચી અને વાઘરી, સરવાળો શું હોટલનો. ૪

પાંચ જાય ને પચીસ આવે, ધામધુમ રહેતી ચાલુ,
ચોરી કેરા ચાર્જને લેવા, પાસ થઈ આવ્યું પ્યાલુ ૫

ગાય ગીત ગુણવતી ગોરી રકાબીઓ ઉર ધરીને હર્ષ,
અહો ભાગ્ય છે આજ અમારા, થાય ચાહ દેવીનો સ્પર્શ. ૬

ચમચાએ ચીતમા વીચારી, બન્ને જણનો કર્યો મીલાપ,
મળે દક્ષણા હોટલ પતિને, ગોર વિણ નવ થાય ઉપાય. ૭

સાસુ કીટલી સસરો સાચો, ખાંડ જેહની ખીજમતદાર;
દુધ અને પાણી એ બેતો, ચહા તણો સાચો શણગાર. ૮

જાનૈયાની જાત ભાતમા, ભેદ ભાવ નવ મળે લગાર,
કોણ બ્રાહ્મણો કોણ વણીકો, કોણ કોળીને કોણ કુંભાર. ૯

ઉઠી પ્રભાતે ભેટ આપવા, મુબારક બાકી માટે,
મુલાકાત લઇ દામ દીએ જઇ, હોટલ પતિ કેરા હાટે. ૧૦

કઇક શોખીનો નીજ ઘરમા, પણ નિત્ય આવા કરે લગન,
કોડે કન્યાદાન દઇને, ખરચે પૈસા થઈ મગન ૧૧

કાષ્ટાગ્નિનુ કોણ પુછે છે, નીશદીન જ્યા અગ્નિ પ્રજળે,
અગ્નિ દેવની સાક્ષી આગળ, વરકન્યાનો હાથ મળે ૧૨

જઈ ધુમાડો કહે ગગનમાં, ચહા દેવીના થયા લગન,
જાનૈયાએ જશ ખુબ લીધો, જાણે મોટો કર્યો જગન ૧૩

અમલ અધિક ચાલ્યો અવનીમા, રડતા રહેછે છાના બાળ;
આનંદ આનંદ સર્વે થાતો, ચહા દેવી હૈયાનો હાર. ૧૪

દશે દીશ દુનિયામા નીરખો, ચહા દેવીનું ચાલ્યુ જોર;
કોઇ કહે થયું ખુનનું પાણી, કોઇ કરે કંઇ શોર બકોર. ૧૫

ધર્મ ધન આરોગ્ય બચાવા, ચહા દેવીથી રહેજો દૂર,
લાગે દેવી પણ ડાકણી, હરશે હિન્દ તણું સઉ નુર. ૧૬

ચાહદેવીનો રાજીઓ.

હાય ! હાય ! ઘર ઘાલ્યુ ધુતારી ચાયે !
પીતાં હાડ ચામ માંસ બળી જાયે રે,—હાય ! હાય ! ૧

હોશે હોશે મા—બાળકને પાયે !
બાળ વૃદ્ધો યુવાન ડુબી જાયે !
પાયમાલ બધો દેશ તો કરાયે ! રે,—હાય ! હાય ! ૨

ઉઠી નામ ના પ્રભુનું લેવાયે !
નજર ઉકળતી ચાહ ભણી જાયે !
ક્યારે પ્યાલો ભરી પી લેવાયે ! રે,—હાય ! હાય ! ૩

કઢયા કેશરીઆ દુધ ન ભાવે !
જીવ ચહા વિણ વ્યાકુળ થઇ જાવે !
જેવો તેવો ચહાયે કોપ લાવે ! રે,—હાય ! હાય ! ૪

જીવ તરફડે ને કાળજુ ચુથાયે !
નવ કાકાજ સુજતું જરાયે !
ચાહ પાઓ આ જીવડો તો જાયે ! રે,—હાય ! હાય ! ૫

હવે હોટલમાં પગલા કરાયે !
કોળી વાઘરી જ્યા ચાહે બનાવે !
દામ ડુપટ લેઇને પીવરાવે ! રે,—હાય ! હાય ! ૬

ભુખ મરતાં આખો ઉડી જાયે!
ખાડા ગાલમા ને પેટમાં જણાયે!
લોહી માસ બધા અંગનુ તવાયે! રે,—હાય! હાય! ૭
ઘેર પરણીને બાળક ન થાયે!
બાધા મેલડી ભુવાની કરાયે!
બાળ્યાં હીર કેમ સંતતિ પમાયે! રે,—હાય! હાય! ૮
કોઇ પુણ્યયોગે બાળ કદી થાયે!
જીવે મરવાની આળસે સદાયે!
એના અંગમા તો લોહી ના ભરાયે! રે,—હાય! હાય! ૯
ચહા તો દેશ તણા રંગથી રંગાયે!
જેને પીતા ભીખારી દેશ થાયે!
ચહાને પાપે નપુંસક થવાયે! રે,—હાય! હાય! ૧૦
સૌ બહેનોને ભાઇ સંભળાયે!
કાંઈ આવે વિચાર મન માહે!
ચહાને કાઢવા વિચાર કંઇ થાયે! રે,—હાય! હાય! ૧૧
ધર્મ તન ધનની પાયમાલી થાયે!
ચહાની બેડીમા જગ જકડાયે!
તોય ઉઠી ઉભા ના થવાયે! રે,—હાય! હાય! ૧૨
ઉઠો ઉઠો ના સુતા રહેવાયે!
બધુ બહેની જુલમ ન સહેવાયે!
આપો ચાને વિદાય દુષ્ટ જાયે! રે,—હાય! હાય! ૧૩

કોંથી કહિયે ન હોટલે જવાયે !
આજ પાદરાકર ખુશ થાયે !
મણિમય ધન્ય દિવસ ગણાયે ! રે,—હાય ! હાય ! ૧૪

(લેખક-શ્રીયુત, મણિલાલ મોહનલાલ પાદરાકર.)

ચહાદેવીની આરતી

જયદેવ ! જયદેવ ! જયકારક ચહાદેવી—
જયકારક ચહાદેવી.
બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિય વૈશ્યો, શુદ્રોએ સેવી.—જયદેવ.
હિંદુ, મુસલમાન, પારસીએ પીધી;
અઢાર વર્ણે ચહાની, તાલીમ લઇ લીધી.—જયદેવ.
રક્ત સમુદ્રને પાર, એ ચહા તો આવી;
રણ શુરા ભારતને, નાખ્યું હા ! તાવી.—જયદેવ.
હોટલ સ્ટેશન માંહ્ય, બ્રાહ્મણીઆ ચાહની;
જુસે છુટતાં પાણી, વટલ્યા અજ્ઞાની.—જયદેવ.
સમજ્યા નહિં બેભાન, ઝેર અરે પીતા;
અમૃત જાણી અપીએ, અમર બની જાતા—જયદેવ.
ચુસ્ત હિન્દુ સતાન, ઇશની ચહા પીતા;
ગરમાગરમ ચહાના, ભક્ત બની જાતા.—જયદેવ

ઘરની સ્ત્રી તૈયાર, ચહા કરી પાતી,
ટેસ્ટ તણી ખામી તો, તેમા દેખાતી—ભયદેવ.

સવારની ઉકળી, રાત સુધી પાતા,
ગંદી હોટલ ચહાને, પીવા સૌ ધાતા—ભયદેવ

ધર્મ વિત્તનો નાશ! શરીર કોવાતું,
શૂરવીર હિર સઘળુ, ભસ્મીભુત થાતું—ભયદેવ

ઘી ભર ઘેબર ત્યાગ, ઘરના તો થાતા,
કુશકા ખાવા હોટલ, મુરખા કયમ જાતા—ભયદેવ

બજારનાં કપનો, એક આનો આલે,
એ કીંમતમા ઘરના, સૌ ચહા પી માલે—ભયદેવ

પણ ફેશન ગુલામ, હોટલમાં જાતા
તન મન ધન બાળીને, ઝેર પીતા થાતા.—ભયદેવ

કંચન ભક્ત રસાળ, એ ચહાએ વણસ્યો;
અફીણીઓ કીધો ત્યા, ઉદય કહો શાનો—ભયદેવ

દુધ જતા હોટલ, ઘી મોઘુ થાતુ,
છાશ તણા તો સ્વપ્ના, સાપરેટ ખાતુ.—ભયદેવ.

બલ્યાં વિત્તને નેત્ર, વિર્ય બળી ચાલ્યા,
વિદેશીઓની નકલે, ચહા દેવી ફાલ્યા—ભયદેવ

નગર પાદરા માહ્ય, ડેરા ન ખાણા,
ધર્મ અધર્મ વિસારી, સૌએ જકડાણા—ભયદેવ

બ્રાહ્મણ જૈન, પટેલ; હોશે સૌ પીધી,
હોટલની ચહા સસ્તી,-સ્હેજ માની લીધી—ભયદેવ.
પ હર હોટલ માહ્ય, રોજ બસે વકરો;
હજાર બોતેર વર્ષે હિસાબ તો પકડો—ભયદેવ
પુણા લાખનો નાશ, પ્રતિ વર્ષે થાતો,
ધર્મ શરીર મર્યાદા, વિચાર નવ થાતો—ભયદેવ
બધુ વર્ગ વિચાર, કરસો કઇ મ્હારા,
દઇને હોટલ ચહાને, તિલાજલિ પ્યારા,—ભયદેવ
રક્ષા ધર્માચાર વીત્ત શરીરોની,
વિનતી મણિમય દિલમા, બધુ લ્યો માની—ભયદેવ

લેખક-(શ્રીયુત પાદરાકર)

હોટેલનો હાહાકાર.

(રાગ—ગઝલ)

અરે હિન્દુ મુસલમાનો, નવાઈ અવનવી આતો !
સુણાવું સાભળો આવો, બધી હોટેલની વાતો !!
બિછાવ્યા ખુરસી ને ટેબલ, ઉપર ફુલઝાડના કુંડા !
પોઝીશન ફેશને પુરા, રસીલી હોટેલોમા તો !!
કોળીને વાઘરી પકેરી, જનોઇ ખાણુ આપે છે !
અમોને ખુબ ભાવે છે, ભલે વટલી જતી ન્યાતો !!

બનાવી દે પ્રિયા ઘરની, મધુરી શુદ્ધ ચહા પ્રીતે !
ન ગમતી, હોટલે રમતી, મતી છોને પડે લાતો !!
બનીને ઇશ્કી, સહુ મિત્રો, ગયા વિશ્રામ ભૂવનમા !
ડબલના ઓર્ડરો દીધા, ખમણ શ્રીખંડ ભજીયાનો !!
અલ્યા 'ચાલુ જમાનો' ને 'રજીસ્ટર' આપ સાહેબને !
હળાહળ ઝેર પી—ખાધુ, રગેરગ રોગ ફેલાતો !!
જમ્યા વાસી દુપટ દામે, પીરસતો ભગી તો ભાવ્યો !
બનીને ભ્રષ્ટ ભાઈ આવ્યા, સુધારો હા વગોવાતો !!
તમારા કોપમા ઘરના, બધાએ ચહા પીવા પામે !
પૂળો પોઝીશને મૂકયો, ગજબ હોટેલનો આતો !!
ગયાં ધન ધર્મને બાવ્યાં, શરીરના લોહીને ચર્મો !
અરેરે ! દેશ બંધુઓ, તમારો ધર્મ વેચાતો !!
ગયાં ઘી છાશ ને માખણુ, જતું હિન્દુપણું હાલ્યુ,
વધ્યો હોટલે હાહાકાર, મણિમય દેશ ડૂબાતો !!

લેખક-(શ્રીયુત પાદરાકર)

હિન્દ દેવીની અપીલ.

(રાગ)-(અરે આ અબળાનો પોકાર જરી કોઈ સાંભળોરે)
અરે આ હિન્દ દેવી પોકાર જરી કોઈ સાભળો રે !
ભલા કોઇ સાભળો રે !!

પવિત્ર આર્યભુમિ સંતાનો, સિંહ બાળશા બળીયલ માનો!
આજ હોટલે કાં રખડો! પાછા વળોરે!—અરે ૧

રણ શુરા રજપુત રઢિયાળા! મહા બળિ મર્દો મુછાળા!
હાય! આજ બીલ્લિથી ડરતા,કાં પળો રે!!—અરે ૨

પ્રતાપ ને પૃથુરાજ શિવાજી, દુર્ગાદાસ રહ્યાતા ગાજી!
એજ ભરત સંતાનો! ચહાથી કાં બળો રે!!—અરે. ૩

કહયાં દુધ તાંસળીએ પીતા, ભ્રષ્ટાચાર અધર્મે બીતા!
પ્યાલી ચહા સટે જીવતર ધુળ કાં ધરો રે!!—અરે ૪

પ્રભાતિયાં પ્રાત ઉચ્ચરતી, પ્રભુ સ્મરણ જીંહા તો કરતી!
આજ ચહા વિણ જીવડો થાતો આકળો રે!!—અરે. ૫

પડછાયો જેનો નવ લેતા, હોટલમાં તો ભોજન દેતા!
હાય ધરો છો ધર્મ ગળે કાં આમળો રે!!—અરે ૬

વૈષ્ણવ જૈન અને મરજાદી, ક્ષત્રિય બ્રાહ્મણ શુદ્રની જાતિ!
મુસલમાન ચહાના સેવનથી ના ટળ્યો રે!!—અરે ૭

ઉઠો ઉઠો ભારત સેનાની, લીયો પ્રતિજ્ઞા ચહાની જ્ઞાની!
દેશ બચાવો હોટલથી પાછા વળો રે!!—અરે ૮

મદન મંજરી આતંકનિગ્રહ,શક્તિતણી ગોળીના સંગ્રહ!
થયા નમાલા હવે હોટલોથી વળો રે!—અરે. ૯

હોટલ બોટલ બીડી ત્યાગો, શ્રીખંડ ને ભજીયાથી જાગો,
મણિમય બંધુ બહેની સૌએ સાંભળો રે!!—અરે. ૧૦

૧૦

ચહાનું ચેટક.

(રાગ—ગઝલ)

અરે ! ઓ દેશના વીરા, સુણોને હિન્દના હિરા ।
ગયાં ધન-ધર્મ ઓ ધીરા, જરા તો આંખ ઉઘાડો ? !—૧
સવારે ઉઠીને આર્યો, પ્રભુનું નામ ઉચ્ચરતા !
આજે તો ચહા વિના મરતા ! હવે તો આંખ ઉઘાડો ! !—૨
વિવેકી વૈષ્ણવો, જૈનો, પુરાણી બ્રાહ્મણો જ્ઞાની !
ચળ્યા જોઈ ચહા તણી પ્યાલી, અરેરે ! આંખ ઉઘાડો !
"હમારા કૃષ્ણને માખણ, મલાઈ ગોરસ પ્યારી,"
ધરાવે મંદીરે કહીને, હતી ક્યાં ચહા તણી વારી ! ।—૪
અરે રણશૂર ક્ષત્રિઓ, ગજવતા દેશ દુનિઆમાં !
ગિરો તલવાર ચહા માટે, હવે તો આંખ ઉઘાડો ! !—૫
કસુંબલ રંગની ચહામાં, ભર્યું છે દેશનું લોહી !
હળાહળ ઝેરની પીવી, અરે ચહા, આંખ ઉઘાડો ! !—૬
હમારા દેશનું અમૃત હતા પય, છાશ, ને માખણ !
થતામાં ચહા તણી પ્યાલી, રહ્યું સપરેટ મળવાળી ! !—૭
તવાયા તન બદન ચહાથી, નયન તેજો ગયા નાશી !
અશક્તિ ! હાલ દશા આ શી ? હવે તો આંખ ઉઘાડો ! !—૮
તમારા દેશબંધુના, હૃદયના રક્તથી- રંગી !
ચહાને બગીચે જઇ, જરા તો આંખ ઉઘાડો ! !—૯

ઉઠો જાગી પ્રતિજ્ઞા લ્યો, ધુતારી ચહાને ત્યાગો !
મણિમય વાયુ આ વ્હાણું, હવે તો આખ ઉઘાડો ! !–૧૦

લેખક–(શ્રીયુત પાદરાકર)

હોટલનો હીસાબ.

(રાગ–ગઝલ)

ધુતારી ચાય હોટેલકી, જલાવે તન બદન સબકો !
છુડાવે મઝહબો દીં કો, લુંટાવે દેશકે ધનકો ! !
સુબહમે ઉઠકે પઢતા, રસુલ્લીલ્લાહકા કલમા !
ઝબાંમે પાક પરવર ઔર, લફ્ઝે માલિક મૌલાના ! !
બિરાદર આજ લેતા હય, મુબારક ચાય યા કૉફી !
વઝુ, નિમાઝ કે બદલે, દબાતે પાઉં ડબલ રોટી ! !
દિને ઇસ્લામ કે બચ્ચે, સુબહમેં જાયે મદરેસે !
પઢે કુરાનો કિતાબેં, અભિ તો ચાય હોટેલકા ! !
જલાકે ખુન, ખા લેતી કલેજા, કોપ ભર જાયે !
બિગાડે આંખ ઓલાદો, ખુદા માલુમ કયું આયે ! !
તુમ્હારે ખુનસે ઉલ્ફત, ગઝલ ઔર બયત લીખ ડાલી !
નિગાહ આસામ કે યા કે, બગીચે ડલના ખાલી ! !
સરાસર ઝહેર દેતે હય, હમેશાં હોટેલો વાલે !
કટોરા ખુનકા લેતે હય, દિને ઇસ્લામ મત વાલે ! !

સહારા માન લો સચ્ચા, મઝહબો-મુલ્ક-ગિરતા હય !
હોટલો હોશ આ હિંમત, નસીબ બદબખ્ત કરતા હય !!
કુપટ હામેં દીયા કરતા, હમેશાં હોટલે કચરા !
ન માલુમ અય બીબી જાયા, સતાતા કર્યું ન એ ખતરા !!
સબર હોશિયાર યે દેખો, ફજર તો હો ચુકા બાબા !
પઢો કલમા—કુરાને પાક, પયગંબર રસુલ્લિલ્લાહ !!
હટાવો નામ હોટલકા, જલાદો બાગ બોટલકા !
કસમ ખાલો ન દેખેંગે, નિશાનો નામ હોટલકા !!
પુકારા યે કીયા કરતી, ખિલાફત ખલ્લકી સારી !
જલાદો ચાય હોટલકી, જલાતી સલ્તનત પ્યારી !!
દિનો ઇસ્લામમે જીસકી, કભી દિની નહિ બહાલી !
કભી મર જાયેગે બહેત્તર, ન લેંગે હોટલે પ્યાલી !!
ઝબા પર નામ પરવરકા, કસમ દિલ નેક રાહબરકા !
ખુદાકે બાસ્તે લેગે, કદિ ના નામ હોટેલકા !!
બિરાદર મજલિશે બોલો, ખુદા રાહબર હમારા હો !
તુમ્હારા પાહરા—કર દે સફા દિલ હોટલો સે હો !!

(લેખક—શ્રીયુત પાદરાકર)

१३

હોટેલની પ્રતિજ્ઞા.

(રાગ-ગઝલ.)

હૃદયનુ રક્ત કાઢીને, લખો લેખો પ્રતિજ્ઞાના !
તમારા દેશને ખાતર, કદિ હોટલે જાતા ના ! !
વિવેકી વીર ભારતના,–અગર સતાન થાતા ના !
કદિ જો થાઓ તો–હોટેલમા મરતાય જાતા ના ! !
ચપણુ હોટેલની ચહાના, હળાહળ ઝેરથી ભરીયા !
અગર જો માનવી હો તો, કદીએ ચાટતા નાના ! !
તમારા પ્રાણુથી પ્યારો, તમારો ધર્મ માનો તો !
શ્વાનની ચાટ સમ હોટેલમા, મ્હો મારતા નાના ! !
ગણો જો દેશની લક્ષ્મી, અમોલી ભેટ માલીકની !
ખીસાં પાકીટ હોટેલમાં કદીએ ખોલતા નાના ! !
પ્રિયા પ્રેમી પુરા હો તો, ખરો ચહા બહાર નવ શોધો !
પ્રીતિ પ્યાલો મુકી ઘરનો, અવળનો ખોળતા નાના ! !
કદી વહાલા તમોને હો, તમારા બાળકો ગભરૂ !
ગમે તે થાય પણુ ચહા તો, કદીએ આપતા નાના ! !
પ્રતિજ્ઞા મર્દ પાળે છે. ન પાળે હીજડા હારી !
બધુ બ્રહ્માંડ તુટે તો, દીધેલો કોલ ચુકતા ના ! !
કદી હો માનવી તો તો, સદાયે, માનવી રહેજો !
પ્રતિજ્ઞા સિંહ સમ પાળો, અધુરા વેણુ બજતા

કદી લલચાવશે હોટલ, વીરાઓ મર્દ મુછાળા !
મુછો કાઢ્યા વિના કોદી, અરે હોટેલ જાતા ના !'
પ્રતિજ્ઞા તે પ્રતિજ્ઞા વ, હૃદયના રક્તથી લીધી !
મણિમય પાદરા-કર જો, સફળ વિસારતા નાના ! !

(લેખક-શ્રીયુત પાદરાકર,)

હમારો કોલ.

(રાગ-કવ્વાલી.)

પ્રતિજ્ઞા આ કરી આજે, કદી હોટેલ ના જોશું '
ધર્મ સંતાન ભારતનાં, કદીએ ભ્રષ્ટ ના થાશું ! !
હમારા દેશને માટે, પ્રતજ્ઞિા સખ્ત પાળીશું !
નીતિ ને ન્યાયના માટે, વિલાસી વૃતિ ગાળીશું ! !
હમારા દેશને માટે, હવે હોટેલ ટળીશું '
હમારા ધર્મને માટે, જરૂરથી ચાહ બાળીશું ! !
રીબાશું કે ફના થાશુ, અરે અતે મરી જાશું !
તવા થાશુ તથાપિ હોટલે, તો ના નહિ જાશુ ! !
સુકી હો ભાખરી ખાવા, નનિ બીસ્કેટ માગીશુ !
પ્રતિજ્ઞા આ કરી આજે, હવે હોટેલ ભાગીશું ! !
હમારો દેશને લક્ષ્મી, હમારો ધર્મ સધીશુ !
[illegible] આજથી જાગ્યા, હવે હમેશ જાગીશુ ! !

ચહા દેવીને વિનંતી.

(લેખક–બેચરભાઇ, ધજાવાળા, નરસંડા)

મને બસ છોડને ઓ ચા' મને બસ છોડને ઓ ચા'
ભૂલ્યો હું તો હવે દુર થા, મને બસ છોડને ઓ ચા'
ભરોસે તાહારે મે તો, કર્યું છે ખુનનું પાણી,
પડુ પાયે ભલી દુર થા, મને બસ છોડને ઓ ચા.
સફા થઇ સોબતે તારી, નફાનું નામ ના જોયું,
થયું તન હાડ પીંજર આ, મને બસ છોડને ઓ ચા
ફસાયા ફંદમાં તા'રા, નઠારા કે અગર સારા
જુલમ કર ના હવે ના ના, મને બસ છોડને ઓ ચા.
ન જોયા ઉંચ નિચા તેં, ચહે તેની થઇને રે,
છતાં તેને ન વશ તુ થા, મને બસ છોડને ઓ ચા.
ગુમાવી ગાત્રની લાલી, થયો છુ હાલ બેહાલી,
ક્ષમા કર કર્ક શા કૃરતા, મને બસ છોડને ઓ ચા
ભર્યા ભંડાર અવગુણના, છતાં તુજ મોહની શી આ,
અરે! ચંડાલણી ઓ ચા, મને બસ છોડને ઓ ચા.
ચહા! ચંડાલણી પરણી, બગાડી હિન્દની કરણી,
અધમ કમજાત ઓ ગમ ખા, મને બસ છોડને ઓ ચા.
તને જે પ્રેમથી ચાહે, અધમ ચંડાલ કે'વાયે,
કુકર્મી એ કરે વાહ વાહ, મને બસ છોડને ઓ ચા.
વિનંતી એટલી મહારી, તજો એ દુષ્ટ પરનારી,
પ્રતિજ્ઞા છે કહો પળવા, મને બસ છોડને ઓ ચા.

બીડીબાઇનો બળાપો.

(રાગ-ગઝલ.)

જગત્ સૌ ધુમ્રથી છાયું, છતા કોઇ આંખ ખોલોને,
બળી આ બીડીઓ પીવી, મૂખેથી કોઇ બોલોને
પલંગે ગાદલા નીચે, ખમીશ કે કોટને ખીસ્સે,
ધરી છે હાય ચો દિસે, છતા કોઇ આખ ખોલોને.
વરસ બે બે તણા બાળક પીએ છે હોંશથી બીડી,
છતા મા-બાપ ન રોકે, નથી એ હિન્દની રૂઢી
નથી શરમાતા લજવાતા, નથો કોઇ વાત ઉર લેતા,
છતા કહીએ પુકારીને, ભલા કોઇ આંખ ખોલોને,
ઘણી ખાંસી ને ક્ષય થાયે, વળી બહુ મુખ ગધાએ,
નવા વૈદો ખુશી થાયે, છતા કોઇ આખ ખોલોને
નથી બીડી મુકાતી તો, તમે શુ કાર્ય કરવાના,
નથી જો ચા' તજાતી નો, તમે શુ કાર્ય કરવાના.
વિદેશી બેય કુલટાએ, દીધો છે દેશને બાળી,
છતાં આ હિન્દ ભારતને હજુએ લાજ ના આવી.
જણ્યા જો હોય જણુતીએ, ન પીશો ચા' અગર બીડી,
વિનતી એટલી બાપુ, સુધારો હાલની રૂઢી.

(લેખક-બેચરભાઇ, ધજાવાળા-નરસંડા)

સમાપ્ત.